МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН ГАЗРЫН ХЭРЭГЖҮҮЛЭГЧ АГЕНТЛАГ
ГААЛИЙН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР
14193 Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг,
Их тойруу 81/1, Утас/Факс: (976-11) 35 00 60,
И-мэйл: info@customs.gov.mn, Вэбсайт: www.customs.gov.mn

2021.07.30 № 01/1862

танай ____________-ны №____________-т

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН
ГАЗРЫН ГИШҮҮН, САНГИЙН САЙД
Б.ЖАВХЛАН ТАНАА

Төсвийн төслийн санал хүргүүлэх
тухай

Гаалийн байгууллага нь ирэх онд гаалийн шинэчлэлийг үргэлжүүлж, хилийн боомтын нэвтрүүлэх, хяналт тавих хүчин чадлыг сайжруулах, уул уурхайн бүтээгдэхүүн болон импортын барааны чанар, агуулга, тоо хэмжээг шуурхай нарийвчлан тодорхойлж, татварыг ногдуулах, хяналт тавих, гаалийн бүрдүүлэлтийн үйл ажиллагааг түргэн, шуурхай, чирэгдэл багатай болгох, гаалийн харилцаанд оролцогчдод үзүүлэх үйлчилгээний чанарыг дээшлүүлэн олон улсын хууль ёсны худалдааг хөнгөвчлөх, байгууллагын дэд бүтэц, чадавхийг бэхжүүлэх, улсын төсвийн орлогыг бүрдүүлэн ажиллахаар зорилт тавьж Сангийн сайдын 2019 оны 282 дугаар тушаалаар батлагдсан “Төсвийн хөрөнгө оруулалтаар хэрэгжүүлэх төсөл, арга хэмжээг төлөвлөх, санхүүжүүлэх, хянах, тайлагнах” журмын дагуу 2022 оны урсгал болон хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээний төсвийн төслийн саналыг боловсрууллаа.

Тус төсвийн төслийн саналд дараах хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээг төлөвлөж, урсгал төсвийг тооцон тусгалаа. Үүнд:

1. Гаалийн зарим хилийн боомтуудыг /Булган, Бичигт, Ханх, Цагааннуур, Ульханмайхан/ шилэн кабельд холбох;

2. Дархан-уул аймгийн Гаалийн газарт төмрийн хүдэр, баяжмал, нефть, химийн бодис шинжлэх гаалийн салбар лаборатори шинээр байгуулах;

3. Оюутолгой гаалийн хяналтын бүсэд ажиллаж буй гаалийн байгууллагын албан хаагчдын орон сууцыг Өмнөговь аймгийн Ханбогд сумын төвд шинээр барих;

4. Хилийн боомтууд болон гүний гаальд ажиллаж буй албан хаагчдын зарим орон сууцыг шинэчлэх;

5. Замын-Үүд хилийн боомтод Хаан банкны балансад бүртгэлтэй барилгын хэсгийг худалдан авч салбар лабораторийг өргөтгөх; /Хилийн мэргэжлийн хяналтын лабораторитой холбоотой/;

6. 2023-2024 ондууд шинээр баригдах барилга байгууламжуудын зураг төсөл, техник эдийн засгийн үндэслэл боловсруулах зардал;

7. Зарим хилийн боомтуудын хэвийн үйл ажиллагааг хангах зайлшгүй шаардлагатай барилга байгууламжийн их засварын зардал;

8. Гаалийн шинэчлэлийн хүрээнд 2019 оноос хэрэгжүүлж буй гаалийн хяналт шалгалтын тоног төхөөрөмжүүд /нүүрснээс дээж авч шинжлэх төхөөрөмж, Рентгэн төхөөрөмж, Ухаалаг гарц иж бүрдэл төхөөрөмж/ нь коронавирусын цар тахлын нөхцөл байдлаас шалтгаалан үйлдвэрлэлт, нийлүүлэлт, угсралт, суурилуулалтын ажил хойшлогдсон, мөн БНХАУ-ын буцалтгүй тусламжийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлж буй Замын-Үүд, Гашуунсухайт, Азийн хөгжлийн банкны санхүүжилтээр хэрэгжиж буй Алтанбулаг, Боршоо, Бичигт хилийн боомтуудын бүтээн байгуулалтын ажил төлөвлөсөн хугацаанаас хойшлогдож байгаа зэргээс шалтгаалан 2021 онд дээрх тоног төхөөрөмжүүд бүрэн нийлүүлэх боломжгүй болсон тул ирэх оны төсөвт тусгасан;

1439508 0941

9. Гаалийн газар, хороодын албан хаагчдыг хилийн боомт руу зөөвөрлөх, хилийн боомтуудын хэвийн үйл ажиллагааг хангахтай холбоотой техник хэрэгслүүд нь ашиглалтын шаардлага хангахгүй, замын хөдөлгөөнт оролцох боломжгүй байдалтай байгаа тул зайлшгүй шаардлагатай 19 тээврийн хэрэгслийг шинэчлэх;

10. БНХАУ-ын Засгийн газрын буцалтгүй тусламжийн хөрөнгөөр хэрэгжүүлж буй Замын-Үүд, Азийн хөгжлийн банкны санхүүжилтээр хэрэгжүүлж буй Алтанбулаг, Сүхбаатар, Боршоо боомтуудын бүтээн байгуулалтын ажлуудын зарим хэсэг нь 2022 онд ашиглалтад орохтой холбоотой барилга байгууламжуудын урсгал болон байр ашиглалтын зардал, гаалийн хяналтын шалгалтын дээж авах төхөөрөмжүүд, рентгэн төхөөрөмжүүдийг ажиллуулах инженер техникийн алба, салбар лабораториуд, Эрэлч нохойн албыг бэхжүүлэх зэрэгт нийт 300 орон тоог нэмэгдүүлэх шаардлагатай байгааг тооцож тусгасан;

11. Хөшигийн хөндий дэх Хил хяналтын байгууллагуудын Нэг цэгийн үйлчилгээний барилга, байгууламжууд ашиглалтад орох тул байр ашиглалтын болон урсгал зардал;

12. Гаалийн мэдээллийн нэгдсэн системийн шинэчлэлийн хүрээнд Азийн хөгжлийн банкнаас санхүүжүүлэн худалдан авсан тоног төхөөрөмж, программ хангамжийн албан ёсны ашиглалтын эрх бүхий лицензийн төлбөр;

13. Байгууллагын дотоод үйл ажиллагааны болон албан хэрэг хөтлөлтийг сайжруулах зорилгоор программ хангамжийн албан ёсны ашиглалтын эрх бүхий лицензийн төлбөр;

14. Гаалийн лабораторийг олон улсын итгэмжлэлд хамруулах олон улсын зөвлөх үйлчилгээний багтай 2020 онд гэрээ байгуулан ажиллаж байгаа бөгөөд коронавирусын цар тахлын нөхцөл байдлаас шалтгаалан гаалийн төв лаборатори, салбар лабораторийн барилгууд хугацаа хоцорч ашиглалтад орсон, мөн тоног төхөөрөмжүүдийн нийлүүлэлтийн хугацаа хойшлогдсон зэргээс шалтгаалан олон улсын зөвлөх үйлчилгээний багийн төлөвлөсөн ажил хойшлогдож, гэрээ сунгагдахаар болж байгаа тул зөвлөх үйлчилгээний төлбөрийг тусгасан;

15. Ирэх онд Гаалийн лаборатори нь олон улсын зөвлөх үйлчилгээний багтай хамтран эрдэс түүхий эд, нүүрс, газрын тосны бүтээгдэхүүний шинжилгээний чиглэлээр БНХАУ-ын CNAS олон улсын итгэмжлэлд хамрагдах тул итгэмжлэлийн тэмдэг хэрэглэх жилийн хураамж, мөн зэс, молибдений шинжилгээний чиглэлээр Лондонгийн металлын биржид бүртгэлтэй дээжлэгч гишүүнээр элссэний хураамжийг төлж эхлэхтэй холбоотой гарах зардал;

16. Байгууллагын чадавхийг бэхжүүлэх чиглэлээр гадаад харилцаа, хамтын ажиллагааг өргөжүүлж байгууллага хооронд гэрээ байгуулах, зохион байгуулах уулзалт, сургалтын арга хэмжээг тооцон тусгалаа.

Иймд нийт 82,9 тэрбум төгрөгийн урсгал төсөв, хөрөнгө оруулалтын төсөл, арга хэмжээг хэрэгжүүлэхэд 131,2 тэрбум төгрөг шаардлагатай байгаа тул манай төсвийн төслийн саналыг судлан үзэж, шийдвэрлэж өгнө үү.

Хавсралт хуудастай.

ДАРГА Б.АСРАЛТ

Гаалийн байгууллагын 2022 оны төсвийн төсөл, 2023-2024 оны төсвийн төсөөлөл

(мян төг)

Код	Үндсэн үйл ажиллагаа	Гүйцэтгэл .1. 2020 Гүйцэтгэл	Гүйцэтгэл .2. 2021 ХБГ	Санал .3. 2022 Хяз.бат	Санал .4. 2022 ТЕЗ санал	Төсөөлөл .5. 2023 төсөөлөл	Төсөөлөл .6. 2024 төсөөлөл	Өөрчлөлт .7. 2020 гүйц 2021 ХБГ	Өөрчлөлт .8. 2021 бат 2022 хяз	Өөрчлөлт .9. 2022 хяз 2022 сан
А. Зардлын эдийн засгийн зүйлс										
2101	Цалин хөлс болон урамшил	24,891,187.7	31,962,923.4	31,962,923.4	45,976,829.6	59,769,878.5	77,700,842.1	77.9	100.0	69.5
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх	3,199,551.9	4,150,037.1	4,150,037.1	6,666,640.3	8,666,632.4	11,266,622.1	77.1	100.0	62.3
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	2,254,952.4	4,618,098.8	4,618,098.8	4,573,192.8	5,945,150.7	7,728,695.9	48.8	100.0	101.0
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	819,598.7	869,720.4	869,720.4	1,800,299.9	2,340,389.9	3,042,506.8	94.2	100.0	48.3
2105	Нормативт зардал	832,492.3	1,367,410.3	1,367,410.3	2,785,800.0	3,621,540.0	4,708,002.0	60.9	100.0	49.1
2106	Эд хогшил, урсгал зардал	4,208,114.2	6,374,960.5	6,374,960.5	6,173,010.8	8,024,914.0	10,432,388.3	66.0	100.0	103.3
2107	Томилолт, зочны зардал	80,908.5	187,272.5	187,272.5	439,333.4	571,133.4	742,473.4	86.3	100.0	42.6
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн АҮТХ	5,155,658.6	3,090,824.5	3,090,824.5	7,005,859.3	9,107,617.0	11,839,902.1	166.8	100.0	44.1
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	1,545,966.9	1,599,512.8	1,599,512.8	3,587,735.1	4,664,055.6	6,063,272.3	96.7	100.0	44.6
212	Татаас									
213	Урсгал шилжүүлэг	1,057,723.0	771,966.0	158,895.7	3,918,300.0	5,093,790.0	6,621,927.0	137.0	485.8	4.1
22	Хөрөнгийн зардал									
##	Бусад									
НИЙТ, Зардлын зүйл*		MNT 44,046,154.2	MNT 54,992,726.3	MNT 54,379,656.0	MNT 82,927,001.2	MNT 107,805,101.6	MNT 140,146,632.0			
Б. Зардлын зориулалт-арга хэмжээ								%	%	%
80100	**Үндсэн үйл ажиллагаа**	**36,286,805.7**	**49,530,423.0**	**49,530,423.0**	**68,415,106.9**	**88,939,638.9**	**115,621,530.6**	73.3	100.0	72.4
80101	Үндсэн үйл ажиллагааны зардал	36,286,805.7	49,530,423.0	49,530,423.0	68,415,106.9	88,939,638.9	115,621,530.6	73.3	100.0	72.4
НИЙТ, Зардлын зориулалт -арга хэмжээ *		MNT 36,286,805.7	MNT 49,530,423.0	MNT 49,530,423.0	MNT 68,415,106.9	MNT 88,939,638.9	MNT 115,621,530.6			
В. Санхүүжүүлэх эх үүсвэр								%	%	%
31	Улсын төсөв	42,592,667.0	53,765,579.1	53,152,508.8	81,699,854.0	106,577,954.4	138,919,484.8	79.2	101.2	65.1
310003	ЗГ-ын тусгай сан							%	%	%
310002	Тусгай зориулалтын шилжүүлэг							%	%	%
32	Орон нутгийн төсөв							%	%	%
33	Нийгмийн даатгалын сан							%	%	%
35	Үйл ажиллагааны орлого	1,453,487.2	1,227,147.2	1,227,147.2	1,227,147.2	1,227,147.2	1,227,147.2	118	100	100.0
36	Тусламж							%	%	%
37	Бусад эх үүсвэр							%	%	%
НИЙТ, Эх үүсвэр		MNT 44,046,154.2	MNT 54,992,726.3	MNT 54,379,656.0	MNT 82,927,001.2	MNT 107,805,101.6	MNT 140,146,632.0			

Г.Хөтөлбөрийн орон тооны мэдээлэл

	.1.	.2.	.3.	.4.	.5.	.6.	.7.	.8.	.9.
1.Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	-	-	-	-			0	0	0
2.Төрийн тусгай албан хаагч (ТТ)	1,245.0	1,253.0	1,253.0	1,452.0	1,603.0	1,702.0	99.4	100.0	86.3
3.Ажлын албаны албан хаагч (АА)	#	#	#	#	#	#			
4.СӨБ болон бага, дунд боловсролын албан хаагч (ТҮБД)	#	#	#	#	#	#			
5.ШУ-ны салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮШУ)	#	#	#	#	#	#			
6.Соёл урлагийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮСУ)	#	#	#	#	#	#			
7.Мэргэжлийн боловсролын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮМБ)	#	#	#	#	#	#			
8.Эрүүл мэндийн салбарын төрийн үйлчилгээний албан хаагч (ТҮЭМ)	#	#	#	#	#	#			

9. Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	309.0	369.0	369.0	470.0	412.0	498.0	83.7	100.0	78.5
10. Гэрээт ажилтан	49.0								
Нийт, Орон тоо	MNT 1,603.0	MNT 1,622.0	MNT 1,622.0	MNT 1,922.0	MNT 2,015.0	MNT 2,200.0	MNT 183.1	MNT 200.0	MNT 164.8

Е.Хөтөлбөрийн шалгуур үзүүлэлт									
xx Гүйцэтгэлийн үр дүн (1)	MNT 36,286,805.7	MNT 49,530,423.0	MNT 49,530,423.0	MNT 68,415,106.9	MNT 88,939,638.9	MNT 115,621,530.6	86.4	99.4	80.7
xx Гүйцэтгэлийн үр дүн (2)	7,759,348.5 MNT	5,462,303.3 MNT	4,849,233.0 MNT	14,511,894.4 MNT	18,865,462.7 MNT	24,525,101.5 MNT	96.1	99.9	81.7

ҮНДЭСЛЭЛ, ТАЙЛБАР:

**Санхүүжилтийн эх үүсвэр, хөтөлбөрийн зардал, зардлын зориулалт болон арга хэмжээ болон байгууллагаар хуваарилсан дүн хоорондоо тэнцэж байх ёстой.*

Ё. Хөтөлбөрийн хүрээнд хэрэгжүүлэх 2019-2021 онуудын гол зорилтууд

Хөтөлбөр 1: Гаалийн хяналтын эрсдлийн удирдлагыг нэвтрүүлж, гааль-бизнесийн түншлэлийг дэмжих замаар хууль ёсны худалдааг хөнгөвчлөх

Хөтөлбөр 2: Үндэсний аюулгүй байдлыг хангах хууль бус барааны эргэлтийг илрүүлэх зорилгоор гаалийн үр дүнтэй хяналтыг хэрэгжүүлэх

Хөтөлбөр 3: Эрх зүйн зохицуулалтыг боловсронгуй болгох

З. Төсвийн хязгаараас давсан саналын үндэслэл, тайлбар, нотолгоо

Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшуулал ТҮД: Төрийн албаны тухай хуулийн 57 дугаар зүйлд заасны дагуу нийт албан хаагчдын цалин хөлсийг тооцож төсөвлөсөн. Мөн Засгийн газрын 2019 оны 9 дугаар тогтоолын дагуу төрийн албан хаагчдад улирлын ажлын үр дүнгээр олгох мөнгөн урамшуулалыг нэмж олгох, Монгол улсын засгийн газрын 198 дугаар тогтоолоор "Хятад, Монголын хилийн боомт, тэдгээрийн дэглэмийн тухай БНХАУ-ын Засгийн газар хоорондын хэлэлцээр"-ээр Дорнод аймаг дахь гаалийн газрын Баянхошууны хилийн боомтод ажиллаж байгаа албан хаагчдын Бямба, Ням гараг болон нийтээр тэмдэглэх баярын өдөр ажиллуулахад гарах цалин хөлсний зардлыг Засгийн газраас шийдвэрлэж байхаар тусгасан. Мөн Ковид-19 цар тахалтай холбоотойгоор Гашуунсухайт, Шивээхүрэн, Алтанбулаг, Замын-Үүд зэрэг боомтууд болон зарим гүний гаалийн байгууллагуудын ажиллах цагийг нэмэгдүүлснээр албан хаагчидад илүү цаг олгохоор нэмж төсөвлөсөн. Гаалийн шинэчлэлтэй холбоотой барилга байгууламж, тоног төхөөрөмжийн ашиглалт хариуцсан инженер техникийн албан хаагчид болон гаалийн салбар лабораториуд, эрэлч нохойн албанд нийт 300 орон тоог шинээр нэмэхээр цалин хөлс, урамшлийн зардлыг тооцоолсон.

Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал: Хөшигийн хөндий дэх Нэг цэгийн үйлчилгээний барилга, байгууламжууд болон төсөл хөтөлбөрөөр хэрэгжүүлж буй Замын-Үүд, Алтанбулаг, Бичигт, Боршоо боомтуудын бүтээн байгуулалтын зарим хэсэг нь 2022 онд ашиглалтад орохтой холбоотойгоор байр ашиглалтын зардлыг нэмэгдүүлж төсөвлөсөн.

Хангамж, бараа материалын зардал: Байгууллагын өдөр тутмын хэвийн үйл ажиллагааг ханган явуулахад шаардагдах хангамж, бараа материалын хэрэгцээ шаардлага, зах зээлийн үнийн судалгаанд үндэслэн уг зардлыг нэмэгдүүлэн төсөвлөсөн. Мөн Чингис хаан олон улсын нисэх буудал дахь гаалийн газар Хөшигийн хөндийн олон улсын нисэх буудалд байрлах болсон тул тээвэр шатахууны зардал нэмэгдсэн.

Нормативт зардал: Гаалийн албаны эрэлч нохоод жилдээ 1 удаа галзуугын вакцин мөн олон цэнэгт вакцинд хамруулах улирал тутамд гадна болон дотор паразитын эсрэг эм бэлдмэл мөн шаардлагатай хэрэглэгдэх эм бэлдмэлээр хангах, нохойн хоолны сав гадна талбай үүр ариутгах, ариутгал халдваргүйжүүлэлтийн бэлдмэл мөн эрэлч нохойн зориулалтын хоолны зардал шаардлагатай байдаг. 2020 оны байдлаар 38 албаны эрэлч нохой байна. Албаны нохой нь жилд 2 удаа гөлөглөдөг нэг нохой дунджаар 4-6 гөлөг гаргадаг. Эрэлч нохойн тоо толгой жил ирэх тусам нэмэгдэж байна.ГЕГ-ын дэргэдэх Эрэлч нохойн сургалтын төв нь 1993 онд байгуулагдсан цагаас албаны эрэлч нохойг зориулалтын хоол бус цувдаа, дотор гэдсээр хооллож байсан. Эрэлч нохойн сургалтын төвд 38 толгой албаны эрэлч нохой байдаг бөгөөд Албаны нохой нь жилд 2 удаа гөлөглөдөг нэг нохой дунджаар 4-6 гөлөг гаргадаг. Гаалийн албаны эрэлч ноходын өдрийн хоолны норм нь том нохойнд 1 удаадаа 750 гр ба жижиг нохойнд 500 грамаар бодогдож олгодог.Уг тогтоосон норм нь нохойн өдөр тутмын хэрэгцээг хангахад дутагдалтай байгаа учраас 2 дахин нэмэгдүүлэх шаардлагатай байгаа. 2020 онд эрэлч нохойн сургалтын төв нь нийт том нохойны хоол 5'000 кг, гөлгөн нохойны хоол 1'000 кг авсан байна. 2020 онд 15'330 кг том нохойны хоол, 2'600 кг гөлгөн нохойны хоолыг үйл ажиллагаандаа хэрэглэх шаардлагатай байна.Үйлдвэрийн хоолнууд нь өвлийн улиралд нохойн биеийн дулааныг хадгалахад муу байдаг ба нэмэлтээр мах махан бүтээгдэхүүнүүдийг авч хэрэглэдэг.Өвлийн улиралд 50кг түүхий мах, 700 ширхэг малын өвчүү, 700 ширхэг дотор гэдсийг цуглуулан авч эрэлч нохоодыг хооллодог. Нэг кг нохойн зориулалтын хоолны зах зээлийн дундаж үнэ 8000 төгрөг байна. Тиймээс эрэлч нохойн хоолны норм нормативыг зайлшгүй нэмэгдүүлэх шаардлагатай байна. 2020 оны төсөвд эрэлч нохойн хоолны зардлыг 62.0 сая төгрөг байхаар тусгаад байна. Гаалийн байгууллагын дүрэмт хувцасны патентын эрх нь дууссан тул гаалийн газраас ажлын хэсэг байгуулан дүрэмт хувцасны загвар болон холбогдох журам шинэчлэх тал дээр ажиллаж нэг хүнд ногдох хувцасны зардал нь-3,1 сая төгрөг байхаар нийт 37 нэр төрлийн дүрэмт хувцас, дагалдах хэрэгслийг 1'449 байцаагчид олгох, мөн 43 нохойн тоног хэрэгсэл төсөвлөгдсөн тул зардал нэмэгдсэн.

Эд хогшил, урсгал засварын зардал: Байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны зориулалтаар ашиглахаар худалдан авсан багаж техник хэрэгслийн зардлууд болон албан хэрэгцээнд ашиглагдах компютер, принтер, скайнер зэрэг тоног төхөөрөмжийг цөөн тоогоор худалдан авах зардлууд мөн Хөшигийн хөндий дэх Нэг цэгийн үйлчилгээний барилга, байгууламжууд болон төсөл хөтөлбөрөөр хэрэгжүүлж буй Замын-Үүд, Алтанбулаг, Бичигт, Боршоо боомтуудын бүтээн байгуулалтын зарим хэсэг нь 2022 онд ашиглалтад орохтой холбоотой зарим тохижилтийн зардлыг нэмж төсөвлөсөн. Урсгал засварын зардалд хилийн боомтуудын хэвийн үйл ажиллагааг хангах, гаалийн хяналт шалгалтын тоног төхөөрөмжийн засвар үйлчилгээг хангахтай холбогдсон зардлууд багтсан. Үүнд Конторын болон ажилчдын орон сууц, уурын зуух, шугам сүлжээний засвар, рентген тоног төхөөрөмжүүд, компьютер техник хэрэгслийн засвар үйлчилгээ байна.

Хөдөлмөр хамгаалал: Гаалийн төв лаборатори болон Дорнод, Сэлэнгэ, Сайншанд, Орхон, Оюутолгой, Баянхошуу, Цагааннуур боомтуудын лабораториуд нь химийн болон шинжилгээний хортой бодисууд ашигладаг тул зориулалтын хамгаалалтын хувцас, гутал, малгай, бээлий, ажилтны хөдөлмөр хамгааллын хувцас болон эрэлч нохой сургагч нарын аюулгүй байдлын хамгаалалтын хувцсыг худалдан авахаар тус тус төсөвлөсөн. Мөн Ковид-19 цар тахлын эсрэг хариу арга хэмжээнүүдийг авахад шаардагдах зардлыг тооцож төсөвлөсөн. Жнь: Халдварын голомтот бүсэд үүрэг гүйцэтгэж байгаа албан хаагчидад халдварын эрсдлээс хамгаалах, урьдчилан сэргийлэх зорилгоор нэг удаагийн хамгаалалтын хувцас хэрэгсэл, ариутгалын бодис г.м

Томилолт, зочны зардал: Гаалийн байгууллага нь харьяа гаалийн газар хороодод хяналт шалгалт хийх, дотоод аудит болон бусад боомтын үйл ажиллагааг идэвхижүүлэх зорилгоор албан томилолтоор ажилладаг ба 2017 оны 7 дугаар сарын 1 өдрөөс зөрчлийн тухай хуулийн хэрэгжиж эхлэсэнтэй холбогдуулан дотоод томилолтын зардал өссөн. Мөн гаалийн шинэчлэлийн хүрээнд харьяа боомтууд дээр хийгдэж буй хөрөнгө оруулалтын ажлууд, төсөл хөтөлбөрүүдийн бүтээн байгуулалтын ажлын явцтай тухайн боомт дээр очиж танилцах, хяналт тавих зайлшгүй шаардлага үүсч байгаа тул тус зардлыг нэмэгдүүлж төсөвлөсөн.

Бусдаар гүйцэтгүүлэх ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж:
1. Гаалийн мэдээллийн нэгдсэн системийн шинэчлэлийн хүрээнд Азийн хөгжлийн банкнаас санхүүжүүлэн худалдан авсан тоног төхөөрөмж, програм хангамжийн албан ёсны ашиглалтын эрх бүхий лицензийн төлбөр;
2. Байгууллагын дотоод албан хэрэг хөтлөлтийг сайжруулах зорилгоор програм хангамжийн албан ёсны ашиглалтын эрх бүхий лицензийн төлбөр;
3.Гаалийн лабораторийг олон улсын итгэмжлэлд хамруулах олон улсын зөвлөх үйлчилгээний багтай 2020 онд байгуулсан гэрээний хэрэгжилт Ковид-19 цар тахалтай холбогдуулан удааширч, гэрээний хугацааг сунгахаар болсон тул үлдэгдэл төлбөр;
4. Гаалийн хяналт шалгалтын үйл ажиллагаанд ашиглагддаг нэг удаагийн троссон ломбоны худалдан авалтыг 2021 онд зохион байгуулаагүй тул уг зардалыг тооцож тус тус нэмж төсөвлөсөн.

Бараа үйлчилгээний бусад зардал: Гаалийн шинэчлэлтэй холбоотой Гашуунсухайт, Бичигт боомтуудыг түр горимд нүүлгэн шилжүүлэх, мөн бүтээн байгуулалттай холбоотой түр горимд гаалийн хяналт шалгалтын үйл ажиллагаа зохион байгуулж буй Замын-Үүд боомтын нүүлгэн шилжүүлэх зардлыг тус тус тооцон төсөвлөсөн. Мөн Гамшгаас хамгаалах тухай хуулийн 51.2-д заасны дагуу тухайн жилийн төсвийн 1%-ийг төлөвлөж зарцуулна гэсэн заалтын дагуу зардлыг тусгасан. Гаалийн байгууллага нь Дэлхийн гаалийн байгууллагын гишүүн орон тул уулзалт хурал зөвлөгөөн болон зочин төлөөгчийг хүлээн авах зайлшгүй шаардлага гардаг тул гадаад арга хэмжээтэй холбоотой зардлыг нэмж төсөвлөсөн. Гадаад албан томилолт болон зочин төлөөлөгч хүлээн авах зардлын төсвийг Сангийн яамнаас олгохгүй байгаа.

Дээж худалдан авах: Гаалийн төв лабораторийн шинжилгээний тоо нэмэгдсэн мөн шинээр ашиглалтад орсон салбар лабораториудын шинжилгээний урвалж бодис, шинжилгээний шил савны зардлыг тооцож төсөвлөсөн.

Засгийг газрын гадаад шилжүүлэг: Гаалийн байгууллага нь Дэлхийн гаалийн байгууллагын гишүүн орон тул жил бүр гишүүнчлэлийн татвар 27,000 евро төлдөг. Уг зардал валютын ханшны өсөлтөөс шалтгаалж өссөн болно.

ГААЛИЙН БАЙГУУЛЛАГЫН 2022 ОНЫ УЛСЫН ТӨСВИЙН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТААР ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨСӨЛ, АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨЛТ

Дугаар	Аймаг, нийслэл	Сум дүүрэг	Төсөл арга хэмжээний нэр, хүчин чадал, байршил	Хэмжих нэгж	Хүчин чадал	Обьектын төрөл	Обьектын ангилал	Хугацаа		Төслийн төсөвт өртөг онуудад /сая.төг/				Санхүүжилт /сая.төг/				Нийт авсан санхүүжилт	Байгууллагын санал		Он дамжин хэрэгжих бол дараагийн жилийн санхүүжилт	Төсвийн ерөнхийлөн захирагч
								Эхлэх	Дуусах	Тухайн төсөл хэрэгжиж эхэлсэн оноос төлөвлөж буй он хүртэлх жил бүрийн төсөвт өртөг				Тухайн төсөл хэрэгжиж эхэлсэн оноос төлөвлөж буй он хүртэлх жил бүрийн санхүүжсэн дүн					Төсвийн төсөлд тусгах төсөвт өртөг /сая.төг/	Төсвийн төсөлд тусгах санхүүжих дүн /сая.төг/		
										2019	2020	2021	2022	2019	2020	2021	2022					
			I.Барилга байгууламж								-	-	**62,240.0**	-	**3,000.0**	**2,500.0**	**62,240.0**	**5,500.0**	**62,240.0**	**62,240.0**		
			Шинэ								-	-	62,240.0	-	3,000.0	2,500.0	62,240.0	5,500.0	62,240.0	62,240.0		
1	Улаанбаатар	Гаалийн ерөнхий газар	Хилийн зарим боомтуудыг шилэн кабельд холбох	км	465	Шилэн кабель	Барилга байгууламж	2020	2022				5,340.0		3,000.0	2,500.0	5,340.0	5,500.0	5,340.0	5,340.0		Сангийн сайд
2	Улаанбаатар	Гаалийн ерөнхий газар	Ажилчдын орон сууцны барилга /260 айлын орон сууц/	м2	19840	Орон сууцны барилга	Барилга байгууламж	2022	2022				26,100.0				26,100.0		26,100.0	26,100.0		Сангийн сайд
3	Улаанбаатар	Улаанбаатар хот дахь гаалийн газар	Улсын орлогын барааны зориулалтын агуулах	м2	720	Агуулахын барилга	Барилга байгууламж	2022	2022				1,800.0				1,800.0		1,800.0	1,800.0		Сангийн сайд
4	Дархан-Уул	Дархан-Уул аймаг дахь гаалийн газар	Салбар лаборатори	м2	504	Лабораторийн барилга	Барилга байгууламж	2022	2022				1,500.0				1,500.0		1,500.0	1,500.0		Сангийн сайд
5	Дархан-Уул	Дархан-Уул аймаг дахь гаалийн газар	Ажилчдын орон сууцны барилга /60 айл/	м2	4200	Орон сууцны барилга	Барилга байгууламж	2022	2022				6,000.0				6,000.0		6,000.0	6,000.0		Сангийн сайд
6	Дорноговь	Замын-Үүд дэх гаалийн газар	Ажилчдын орон сууцны барилга /32 айл/	м2	2340	Орон сууцны барилга	Барилга байгууламж	2022	2022				3,100.0				3,100.0		3,100.0	3,100.0		Сангийн сайд
7	Дорноговь	Замын-Үүд дэх гаалийн газар	Салбар лаборатори худалдаж авах	м2	270	Лабораторийн барилга	Барилга байгууламж	2022	2022				300.0				300.0		300.0	300.0		Сангийн сайд
8	Дорноговь	Сайншанд дахь гаалийн газар	Ажилчдын орон сууцны барилга /32 айл/	м2	2340	Орон сууцны барилга	Барилга байгууламж	2022	2022				3,100.0				3,100.0		3,100.0	3,100.0		Сангийн сайд
9	Сэлэнгэ	Сэлэнгэ аймаг дахь гаалийн газар	Ажилчдын орон сууцны барилга /72 айлын 10 давхар/	м2	4320	Орон сууцны барилга	Барилга байгууламж	2022	2022				7,100.0				7,100.0		7,100.0	7,100.0		Сангийн сайд
10	Хөвсгөл	Ханх дахь гаалийн хороо	Баруун бүсийн сургалтын төвийн цогцолбор	га	3.7	Сургалтын төвийн барилга	Барилга байгууламж	2022	2022				1,300.0				1,300.0		1,300.0	1,300.0		Сангийн сайд
11	Хөвсгөл	Ханх дахь гаалийн хороо	Албан конторын барилга шинээр барих	м2	1200	Конторын барилга	Барилга байгууламж	2022	2022				1,500.0				1,500.0		1,500.0	1,500.0		Сангийн сайд
12	Увс	Увс аймаг дахь гаалийн газар	Албан конторын барилга шинээр барих	м2	1200	Конторын барилга	Барилга байгууламж	2022	2022				2,000.0				2,000.0		2,000.0	2,000.0		Сангийн сайд
13	Өмнөговь	Гашуунсухайт дахь гаалийн газар	Оюутолгой гаалийн хяналтын бүсийн албан хаагчдын орон сууцны барилга шинээр барих /Ханбогд сум/ /32 айл/	м2	2340	Орон сууцны барилга	Барилга байгууламж	2022	2022				3,100.0				3,100.0		3,100.0	3,100.0		Сангийн сайд
			II.Их засвар								-	-	**5,623.5**	-	-	-	**5,623.5**	-	**5,623.5**	**5,623.5**		
			Шинэ							-	-	-	5,623.5	-	-	-	5,623.5	-	5,623.5	5,623.5		Сангийн сайд
1	Улаанбаатар	Улаанбаатар хот дахь гаалийн газар	Гадна фасад, барилгын их засвар	м2	1861	Конторын барилга	Их засвар	2022	2022				960.0				960.0		960.0	960.0		Сангийн сайд
2	Улаанбаатар	Улаанбаатар хот дахь гаалийн газар	Лифт шинээр солих	ширхэг	2	Конторын барилга	Их засвар	2022	2022				200.0				200.0		200.0	200.0		Сангийн сайд
3	Дархан-Уул	Дархан-Уул аймаг дахь гаалийн газар	Барилгын дээвэр, гадна фасад, их засвар	м2	1128	Конторын барилга	Их засвар	2022	2022				450.0				450.0		450.0	450.0		Сангийн сайд
4	Дорноговь	Замын-Үүд дэх гаалийн газар	Ажилчдын орон сууцны барилгын дээвэр, гадна фасад, цэвэр, бохир ус, дулааны шугамын засвар	айл	92	Дэд бүтэц	Их засвар	2022	2022				740.0				740.0		740.0	740.0		Сангийн сайд
5	Баян-Өлгий	Баян-Өлгий аймаг дахь гаалийн газар	Албан конторын барилгын өргөтгөл /Баян-Өлгий аймаг дахь гаалийн газар/	м2	186	Конторын барилга	Их засвар	2022	2022				800.0				800.0		800.0	800.0		Сангийн сайд
6	Сэлэнгэ	Сэлэнгэ аймаг дахь гаалийн газар	Гаалийн ажилчдын орон сууцны их засвар	иж бүрдэл	1	Орон сууц	Их засвар	2022	2022				773.5				773.5		773.5	773.5		Сангийн сайд
7	Улаанбаатар	Гаалийн ерөнхий газар	Горхи мэлхий хад амралтын газрын өргөтгөл шинэчлэлт /Сангийн яам, гааль, татвар/	м2	-	Өргөтгөл, шинэчлэл	Их засвар	2022	2022				1,500.0				1,500.0		1,500.0	1,500.0		Сангийн сайд
8	Увс	Увс аймаг дахь гаалийн газар	Албан хаагчдын орон сууцны их засвар	ширхэг	1	Орон сууц	Их засвар	2022	2022				200.0				200.0		200.0	200.0		Сангийн сайд
			III.Тоног төхөөрөмж							**32,470.0**	**22,475.7**	-	**62,858.3**	**5,004.7**	**20,207.6**	**25,288.6**	**62,858.3**	**41,205.7**	**62,858.3**	**62,858.3**		
			Шинэ							32,470.0	22,475.7	-	62,858.3	5,004.7	20,207.6	25,288.6	62,858.3	41,205.7	62,858.3	62,858.3		

1	Улаанбаатар	Гаалийн ерөнхий газар	Дээж авах тоног төхөөрөмж	иж бүрдэл	7	Лабораторийн тоног төхөөрөмж	Тоног төхөөрөмж	2019	2022	14,300.0			11,473.3	5,004.7		9,295.2	11,473.3	5,004.7	11,473.3	11,473.3	4,057.0	Сангийн сайд
2	Улаанбаатар	Гаалийн ерөнхий газар	Лабораторийн тоног төхөөрөмж	иж бүрдэл	5	Лабораторийн тоног төхөөрөмж	Тоног төхөөрөмж	2020	2022		19,953.0		10,085.0		12,793.7	7,159.3	10,085.0	19,953.0	10,085.0	10,085.0	10,085.0	Сангийн сайд
3	Улаанбаатар	Гаалийн ерөнхий газар	Ухаалаг гарц иж бүрдэл төхөөрөмж, дэд бүтцийн хамт	иж бүрдэл	4	Гаалийн хяналт шалгалтад ашиглах	Тоног төхөөрөмж	2019	2022	5,450.0	2,522.7		17,300.0		2,728.0	800.0	17,300.0	3,528.0	17,300.0	17,300.0	17,300.0	Сангийн сайд
4	Улаанбаатар	Гаалийн ерөнхий газар	Чингэлэг шалгах рентген төхөөрөмж, дэд бүтцийн хамт	ширхэг	14	Гаалийн хяналт шалгалтад ашиглах	Тоног төхөөрөмж	2019	2022	12,720.0			21,500.0		4,685.9	8,034.1	21,500.0	12,720.0	21,500.0	21,500.0		Сангийн сайд
5	Улаанбаатар	Гаалийн ерөнхий газар	Гаалийн газар, хороодын автомашины парк шинэчлэлт	ширхэг	19	Автомашин	Тоног төхөөрөмж	2022	2022				2,500.0				2,500.0		2,500.0	2,500.0		Сангийн сайд
			IV.ТЭЗҮ										**500.0**	-	-	-	**500.0**	-	**500.0**	**500.0**		
			Шинэ										500.0				500.0					
1	Улаанбаатар	Гаалийн ерөнхий газар	Ажилчдын орон сууцны барилга /260 айлын орон сууц/	ширхэг	1	Орон сууцны барилга	Зураг төсөл	2022	2022				180.0				180.0		180.0	180.0		Сангийн сайд
2	Улаанбаатар	Гаалийн ерөнхий газар	Ажилчдын орон сууцны барилга /60 айлын орон сууц/	ширхэг	1	Орон сууцны барилга	Зураг төсөл	2022	2022				120.0				120.0		120.0	120.0		Сангийн сайд
3	Улаанбаатар	Гаалийн ерөнхий газар	Ажилчдын орон сууцны барилга /32 айлын орон сууц/	ширхэг	1	Орон сууцны барилга	Зураг төсөл	2022	2022				100.0				100.0		100.0	100.0		Сангийн сайд
4	Улаанбаатар	Улаанбаатар хот дахь гаалийн газар	Улсын орлогын барааны зориулалтын агуулах	ширхэг	1	Агуулахын барилга	Зураг төсөл	2022	2022				100.0				100.0		100.0	100.0		Сангийн сайд
			НИЙТ							**32,470.0**	**22,475.7**	-	**131,221.8**	**5,004.7**	**23,207.6**	**27,788.6**	**131,221.8**	**46,705.7**	**131,221.8**	**131,221.8**	-	-